

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 3193/2023
22.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Мирјане Андријашевић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., општина ..., чији је пуномоћник Биљана Дуњић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, Виши суд у Прокупљу, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Нишу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3013/22 од 28.09.2022. године, у седници већа одржаној дана 22.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 3013/22 од 28.09.2022. године, у одбијајућем делу става првог изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Прокупљу П 96/22 од 30.05.2022. године, у делу става првог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од још 780.000,00 динара, са законском затезном каматом од 30.05.2022. године до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 194.200,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу П 96/22 од 30.05.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, у периоду од 12.12.2020. године до 25.05.2021. године, исплати износ од 1.100.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате и на име накнаде материјалне штете износ од 50.000,00 динара, са законском затезном каматом од 25.05.2021. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе за већи износ од досуђеног до траженог износа од 1.200.000,00 динара, као и захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ за период од 04.02.2022. године до 30.05.2022. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 177.763,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3013/22 од 28.09.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је одлучено о захтеву за накнаду нематеријалне штете због неоснованог лишења слободe, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободe, у периоду од 12.12.2020. године до 25.05.2021. године, исплати износ од 320.000,00 динара, са законском затезном каматом од 30.05.2022. године као дана пресуђења до исплате, док је за вишак тужбеног захтева од досуђеног износа од 320.000,00 динара до износа од 1.100.000,00 динара, са каматом, тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је укинута у преосталом делу става првог изреке којим је одлучено о захтеву за накнаду материјалне штете и у ставу трећем изреке (трошкови поступка) и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против наведене пресуде донете у другом степену, у правноснажном делу, тужилац је благовремено изјавио ревизију, из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду, на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011...10/2023, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Вишег суда у Прокупљу КПП 15/20 од 14.12.2020. године, тужиоцу је одређен притвор на основу члана 211. став 1. тачка 1. ЗКП, јер је чињеница да има пребивалиште на територији КиМ околност која указује на опасност од повратка тужиоца на територију КиМ. Решењем Вишег суда у Прокупљу К 26/20 од 25.05.2021. године тужиоцу је укинут притвор и одређено да се пусти на слободу. Тужилац је у притвору провео 165 дана. Правноснажном пресудом Вишег суда у Прокупљу К 26/20 од 25.05.2021. године тужилац је ослобођен оптужбе да је учинио кривично дело недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 4. у вези става 1. Кривичног законика. Тужилац се 26.10.2021. године обратио туженој захтевом за обештећење ван спора, на који захтев тужена није одговорила. О догађају поводом ког је тужилац притворен су извештавали медији, а у месту у ком живи су кружиле разне приче о разлогу његовог притварања. У притворској јединици осећао се несигурно, јер је по националности Албанац, због чега су притвореници према њему имали различито опхођење. По изласку на слободу користио је лекове за смирење. Тужилац је у време притварања живео у породичном домаћинству са братом и његовом породицом, а због боравка у притвору није могао да помаже породици у пољопривредном газдинству нити да доприноси средствима за издржавање. Пре притварања је био изабран на место члана Скупштине општине ... на четворогодишњи мандат, а у периоду трајања притвора је изостао са седница које су одржане, због чега му није исплаћена накнада од 625 евра.

На овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је применио материјално право из члана 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011..35/2019) и чланова 200. и 277. Закона о облигационим односима, у вези члана 232. ЗПП и обавезао тужену да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе, исплати износ од 1.100.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења, па до коначне исплате.

Другостепени суд је оценио правилним закључак првостепеног суда да тужиоцу, као лицу неосновано лишеном слободе, припада право на накнаду нематеријалне штете. Међутим, по оцени другостепеног суда, одлуком о висини накнаде коју је тужиоцу досудио, првостепени суд је погодовао тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом накнаде нематеријалне штете, те досуђени износ не оправдава сврху за коју је законом установљено право на новчану накнаду нематеријалне штете, због чега је другостепени суд преиначио првостепену пресуду, тако што је обавезао тужену да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете, исплати износ од 320.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана доношења првостепене пресуде до исплате, док је за вишак тужбеног захтева од досуђеног износа до износа од 1.100.000,00 динара (за износ од 780.000,00 динара) са каматом, тужбени захтев одбио као неоснован, налазећи да према свим околностима конкретног случаја досуђена сума не представља материјализацију института накнаде нематеријалне штете, а пружа морално задовољење у складу са тежином повреде коју је оштећени претрпео.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право, односно одредбу члана 200. Закона о облигационим односима, када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за износ од 780.000,00 динара, са законском затезном каматом.

Наиме, приликом одмеравања висине накнаде за тражени вид штете, по оцени Врховног суда, првостепени суд је правилно указао на низ околности које утичу на одмеравање новчане казне за овај вид штете, водећи рачуна о свим објективним и субјективним околностима које утичу на природу и тежину душевних болова насталих услед неоснованог лишења слободе, као што су дужина трајања притвора, породични и лични статус тужиоца, углед који је тужилац имао као млад човек (1978. годиште) и носилац функције у локалном парламенту, однос средине према тужиоцу након изласка из притвора, тежина кривичног дела које му је стављено на терет, услови боравка у притвору, да је тужилац након изласка користио седативну терапију, као и значај повређеног добра и циљ коме служи ова накнада.

Код постојања наведених околности конкретног случаја које су од значаја на висину накнаде штете, на које је правилно указао првостепени суд, висина накнаде штете досуђена првостепеном пресудом може се сматрати правичном за обе парничне странке, према сврси и циљу коме та накнада служи, односно наведени износ није превисоко одмерен.

Из наведених разлога Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, ставом првим изреке, преиначио другостепену пресуду у одбијајућем делу става првог изреке

тако што је жалбу тужене одбио, као неосновану, а првостепену пресуду у делу којим је тужена обавезана да тужиоцу накнади нематеријалну штету исплатом износа од још 780.000,00 динара, са законском затезном каматом од доношења првостепене пресуде до исплате, потврдио.

Тужиоцу према успеху у ревизијском поступку, применом одредби чл. 153, 154. и 163. ЗПП, припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка у укупном износу од 194.200,00 динара, и то за састав ревизије у износу од 22.500,00 динара и судских такси на ревизију у износу од 74.200,00 динара и одлуку о ревизији у износу од 97.500,00 динара, применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе из Закона о судским таксама.

Из наведених разлога, применом члана 165. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа- судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић